

Statenbrief

Informatie

Datum

27 mei 2025

Zaaknummer

2024-015369

Inlichtingen bij

Provincieloket

026 359 99 99

post@gelderland.nl

Blad

1 van 5

Onderwerp

Kapitaalmarktonderzoek Oost-Nederland 2025

Beleidsprogramma

- Economie

Ambitie

- Ambitie 4 Regionale economie

Portefeuillehouder

Helga Witjes

1 Kern van deze Statenbrief

In deze Statenbrief zijn de uitkomsten opgenomen van het kapitaalmarktonderzoek dat wij samen met de provincie Overijssel hebben laten uitvoeren naar de vraag- en aanbodkant van externe financiering van bedrijven in Oost-Nederland. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in de verschillende levensfasen (startup, groeifase, volwassen) van bedrijven, de kapitaalstructuur (eigen en vreemd vermogen), en 'ticketgrootte' (=hoogte van het bedrag van de financiering)¹.

Daarnaast wordt in het onderzoek aandacht besteed aan het financieringsaanbod (waaronder publiek/privaat) en de financieringsbehoeften gerelateerd aan duurzaamheid en/of circulaire economie.

2 Waarom ontvangt u deze Statenbrief?

De uitkomsten geven inzicht waar eventuele knelpunten worden ervaren bij de vraag en aanbod van financiering. Dit helpt ons om te kijken of onze huidige instrumenten nog voldoen (denk bijvoorbeeld aan onze startersfondsen of Topfonds Gelderland).

3 Hoe bent u eerder betrokken?

In 2017 ([link](#)) en 2020 ([link](#)) hebben wij samen met de provincie Overijssel ook een kapitaalmarktonderzoek laten uitvoeren. Het rapport wat nu voor u ligt, focust zich op de huidige kapitaalmarkt van Oost-Nederland en recente ontwikkelingen op de kapitaalmarkt in het algemeen.

Daarnaast kan het kapitaalmarktonderzoek gebruikt worden in het licht van de aanbevelingen uit het rapport van Draghi (zie onze informerende [statenbrief](#) hierover, PS2025-167) om de innovatiekloof te dichten; zo kiezen innovatieve startups er op dit moment nog vaak voor om in de VS (verder) te groeien in plaats van in Europa².

¹ In het onderzoek worden drie fasen onderscheiden: startups betreffen alle bedrijven die maximaal 5 jaar oud zijn. In de groeifase zitten bedrijven die (a) geen startup zijn, (b) nu minstens 10 werknemers in dienst hebben en (c) in 2023 een omzet hadden die minstens 10 procent hoger was dan in 2019). Alle overige bedrijven worden tot de volwassen fase gerekend.

² Tussen 2008 en 2021 heeft bijna 30% van de succesvolle Europese startups hun hoofdkantoor naar het buitenland verplaatst, voornamelijk naar de VS

4 Samenvatting

In Oost-Nederland is er in totaal sprake van een positief ‘financieringsgat’: het *theoretisch* beschikbare aanbod overtreft de totale kapitaalvraag van ondernemers. Maar... niet alle ondernemers profiteren hier in gelijke mate van. Zo blijven groeibedrijven achter omdat hun kapitaalvraag groter is dan het beschikbare aanbod. Bij startups is vraag/aanbod qua omvang in evenwicht terwijl er voor volwassen bedrijven in principe voldoende kapitaal aanwezig is.

De uitkomsten van het onderzoek bespreken we met het organiserend vermogen (zoals Oost NL, Briskr etc.) en onze MKB-Commissie. De komende periode bekijken we of (meer) inspanningen vanuit de provincie richting deze groei-bedrijven nuttig en gewenst is.

In de bijgevoegde factsheet zijn de belangrijkste uitkomsten inzichtelijk gemaakt. In het rapport zelf wordt dieper ingegaan op vraag en aanbod van kapitaal in Oost-Nederland.

5 Informatie

De totale *kapitaalvraag* in Oost-Nederland wordt geschat op circa 3,8 miljard euro. Ongeveer 16 procent van alle mkb-bedrijven in de provincies Gelderland en Overijssel doet daadwerkelijk een financieringsaanvraag. De grootste kapitaalbehoefte komt van bedrijven in de groeifase, omdat zij vanwege hun groeiambities gemiddeld hogere bedragen nodig hebben. Ondernemers geven aan dat zij vooral financiering zoeken voor bedrijfsmiddelen, huisvesting en verduurzaming.

Het *kapitaalaanbod* in Oost-Nederland is breed en divers, al verschilt het per levensfase van bedrijven. Voor startups is het aanbod van publiek kapitaal relatief ruim, terwijl bedrijven in latere fasen voornamelijk aangewezen zijn op private kapitaalaanbieders. Banken blijven de grootste verstrekkers van vreemd vermogen, gevolgd door een substantieel aanbod van eigen vermogen vanuit private equity³

Vraag en aanbod per bedrijfsfasen

In Oost-Nederland is er – als we van grote hoogte naar het financieringslandschap kijken – sprake van een positief ‘financieringsgat’: het theoretisch beschikbare aanbod overtreft de totale kapitaalvraag van ondernemers. Wanneer we echter dalen naar de verschillende levensfasen van bedrijven, zien we wel verschillen.

Bij startups is de kapitaalmarkt *grotendeels in balans*; vraag en aanbod sluiten goed op elkaar aan. Een groot deel van het aanbod in deze fase bestaat uit publieke financiering (voor Gelderland ongeveer 34%), gezien het hoge risico (niet alle startende bedrijven halen de ‘eindstreep’ met als gevolg dat zij de financiering niet volledig kunnen terugbetalen). Onze startersfondsen zoals het Startupfonds Gelderland en de Vroege Fase Financiering (samen met het Rijk) zijn hier actief. Deze hebben innovatieve startups als doelgroep die zich richten op maatschappelijke transitie in de sectoren Voeding (Food), Hightech/maakindustrie (Tech), Gezondheid (Health) en Energie

³ Private equity houdt privé vermogen in. Het woord staat ook voor investeerders die buiten de aandelenbeurs om bedrijven financieren.

(Energy). Van deze specifieke doelgroep is door meerdere onderzoeken aangetoond dat zij vanwege het hoge risicoprofiel meer moeite hebben om financiering aan te trekken. Ook het nieuwe fonds ION+3 dat met EFRO-middelen is gevuld, richt zich op deze fase.

Bij bedrijven in de groeifase is er een *tekort* aan kapitaal van ongeveer € 649 miljoen. Daar is de kapitaalvraag is dus groter dan het aanbod. Deze bedrijven zitten vaak in een risicovollere fase, met groeiambities en onzekerheden over toekomstige omzet en winstgevendheid. Dit verhoogt het risicoprofiel en de kapitaalvraag, waardoor financiers terughoudender zijn om kapitaal te verstrekken, ondanks dat deze groep juist vaak veel kapitaal nodig heeft voor verdere opschaling en ontwikkeling. Het innovatie- en Energiefonds Gelderland (IEG) en het basisparticipatiefonds van Oost NL zijn in deze fasen voornamelijk actief, naast het hierboven genoemde fonds ION+3.

Bedrijven in de volwassen fase beschikken doorgaans over meer zekerheden en bewezen verdienmodellen en kunnen tegelijkertijd vaker uit meerdere financieringsbronnen kiezen. Hier bestaat een *aanzienlijke aanbodruimte* van circa € 1,9 miljard.

Voldoende aanbod, dus geen probleem?

Dat er ‘overall’ voldoende kapitaal beschikbaar is (met inachtneming van de hierboven beschreven fasen) betekent niet dat dit aanbod aan kapitaal ook daadwerkelijk door ondernemers gebruikt kan worden. Niet alle door de bedrijven gevraagde financiering wordt immers daadwerkelijk verstrekt. Ondernemers moeten hun zaken goed op orde hebben om financiering te verkrijgen, zoals bijvoorbeeld een solide businesscase en een sterk team, terwijl financiers over voldoende kennis en kunde moeten beschikken om investeringen goed te kunnen beoordelen.

Daarbij speelt ook de risicobereidheid van de financiers een grote rol. Innovatieve startups (die op korte termijn nog geen omzet kunnen laten zien) hebben veel minder kans op private financiering dan ‘reguliere’ starters die bijvoorbeeld een webwinkel beginnen, een adviesbureau beginnen of een bouwbedrijf starten. Innovatieve startups in de vroege fase (maar ook in de groeifase) hebben om die reden een grote behoefte aan publieke financiering.

Ook het ‘soort’ kapitaal (zoals leningen of aandelenkapitaal) wat de ondernemer zou willen aantrekken past niet altijd bij het risicoprofiel van de onderneming. Zo is aandelenkapitaal (in tegenstelling tot leningen) veel meer geschikt voor risicovolle investeringen in de start- en groeifase van een onderneming en juist dat type kapitaal is in beperkte mate beschikbaar.

Daarnaast zorgen de huidige mondiale ontwikkelingen ook niet voor een solide financieringslandschap. Stijgende rentes, hoge inflatie en economische onzekerheid (denk aan de handelsoorlogen) beïnvloeden de kapitaalmarkt. Dit zorgt voor terughoudendheid bij kapitaalverstrekkers, hogere financieringskosten voor bedrijven en moeilijker toegang tot kleinere ‘tickets’. Met name kleinere ondernemingen, startups die willen doorgroeien en duurzaamheidsprojecten ervaren hierdoor een uitdaging bij het aantrekken van extern kapitaal.

In het onderzoek zijn bedrijven specifiek gevraagd naar hun financieringsbehoefte op het gebied van duurzaamheid en circulaire economie. In paragraaf 3.3 van het rapport wordt hier verder op ingegaan.

Een groot gedeelte van de respondenten geeft aan dat de bestedingsdoelen van de kapitaalvraag waarschijnlijk, of zeker bijdragen aan maatschappelijke doelstellingen. De vier doelstellingen waarvan respondenten aangeven dat zij daar met hun kapitaalaanvraag aan bijdragen zijn duurzaamheid, circulariteit, inclusiviteit en veiligheid. Echter de respons van bedrijven was te laag om te kwantificeren hoe groot de kapitaalvraag is voor verduurzaming en circulaire bestedingsdoeleinden.

7 Planning en control

De uitkomsten zijn in lijn met ons (financieel) instrumentarium. Wanneer we kijken naar vraag en aanbod van kapitaal in de verschillende bedrijfsfasen zien we dat onze provinciale fondsen zich richten op aanbodkapitaal voor de startup- en groeifase. Bij de startup-fase is er qua omvang sprake van evenwicht. Een derde van dit aanbod komt van de overheid. Wanneer de overheid zich op dit terrein zou terugtrekken – door geen nieuw kapitaal beschikbaar te stellen - zou er dus een tekort aan kapitaal ontstaan. Bij de groeifase is er sprake van een grotere vraag dan aanbod. Onze fondsen voorzien in deze fase in een behoefte die echter groter is dan het aanbod. Mede in het licht van het rapport van Draghi gaan we kijken of extra inspanningen vanuit de provincie nuttig en gewenst zijn.

8 Participatie en communicatie

Naast bureauonderzoek (verzamelen van informatie uit openbare bronnen zoals De Nederlandsche Bank en het Centraal Bureau voor de Statistiek zijn er gesprekken gevoerd met relevante stakeholders zoals de regionale ontwikkelingsmaatschappij, banken en brancheorganisaties. Verder is een enquête verspreid onder bedrijven in de regio. Hierop hebben een kleine 800 bedrijven uit Oost-Nederland gereageerd.

9 Vervolg

De komende periode willen we met het organiserend vermogen en onze MKB-Commissie de uitkomsten van dit onderzoek bespreken: welke ideeën hebben zij in dat kader? Ook gaan we met Oost NL, fondsmanager van Topfonds (en de onderliggende dochterfondsen Innovatie en Energiefonds Gelderland (IEG), Perspectieffonds Gelderland (PFG)), Participatiefonds Oost NL, Startup Fonds Gelderland (SFG), Vroege Fase Financiering (VFF), ION+) in gesprek over de versnippering en het tekort aan kapitaal voor bedrijven in een specifieke fase en/of sectoren⁴. Doel is om te bekijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat vraag en aanbod elkaar in het financieringslandschap beter kunnen vinden. Immers, ondernemers weten niet altijd welk type kapitaal het meest geschikt is voor een bepaalde ontwikkeling of fase en waar dit te verkrijgen is.

⁴ Via de link [Producten | Oost NL](#) vindt u een korte omschrijving van deze fondsen.

Datum

27 mei 2025

Zaaknummer

2024-015369

Blad

5 van 5

De komende periode gaan we dan bekijken of (meer) inspanningen vanuit de provincie richting deze groei-bedrijven nuttig en gewenst is.

Overigens zijn we al begonnen om deze versnippering zoveel mogelijk tegen te gaan. Zo worden startupfondsen zoals Startup Fonds Gelderland maar ook fondsen die zich richten op de groeifase zoals de fondsen van Topfonds Gelderland (maar ook het Innovatiefonds Overijssel) zoveel mogelijk via één 'loket' (Oost NL) ingezet. Dit zorgt niet alleen voor een adequate doorgeleiding maar ook dat het bedrijf zicht heeft op eventuele ondersteuning of doorverwijzing als zij in de volgende bedrijfsfase is aangeland.

We zijn ons ervan bewust dat onze (provinciale) fondsen maar een klein deel van dit financieringslandschap uitmaken (gericht op de startup- en groeifase) maar dit zijn juist wel de fasen die cruciaal zijn om de door Draghi geschetste innovatiekloof te dichten met als uiteindelijk doel om onze huidige brede welvaart ook in de toekomst te bestendigen. Wij blijven dan ook onze inzet op deze fasen continueren.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Daniël Wigboldus

- Commissaris van de Koning

Johan Osinga

- Secretaris

Bijlage(n)

- 1 Rapport Kapitaalmarktonderzoek Oost-Nederland 2025
- 2 Factsheet met uitkomsten Kapitaalmarktonderzoek Oost-Nederland 2025